

**PROCEDURY BEZPIECZEŃSTWA
W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA WEWNĘTRZNYCH
I ZEWNĘTRZNYCH ZAGROŻEŃ FIZYCZNYCH
W SZKOLE PODSTAWOWEJ
W GOSZCZANOWIE**

Opracowano na podstawie:

- 1) Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r.- Prawo oświatowe (Dz. U. z 2018r. poz. 996 ze zm.),
- 2) Ustawy Karta Nauczyciela z 26 stycznia 1982 r. (Dz.U. z 2018r. poz. 967 ze zm.),
- 3) Ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (tekst jedn.: Dz.U. 2016 poz. 904),
- 4) Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich z 26 października 1982 r. (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz. 969),
- 5) Ustawy Kodeks cywilny z dnia 23 kwietnia 1964 r.(Dz.U. z 2018r. poz. 1025 ze zm.),
- 6) Ustawy Kodeks karny z dnia 6 czerwca 1997 r. (Dz.U. z 2018r. poz. 1600 ze zm.),
- 7) Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z 26 października 1982 r. (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz. 2137),
- 8) Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z 29 lipca 2005 r. (tekst jedn.: Dz.U. z 2019 r. poz. 852),
- 9) Statutu szkoły.

Procedury wprowadzono Zarządzeniem nr 13/2018/2019 Dyrektora Szkoły Podstawowej w Goszczanowie

Zaopiniowano przez Radę Rodziców w dniu 24.05.2019 r.

Zatwierdzono na Radzie Pedagogicznej w dniu 27.05.2019 r.

DYREKTOR SZKOŁY

Sylvia Dubowska
(podpis dyrektora)

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ I

PROCEDURY REAGOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH ZAGROŻEŃ FIZYCZNYCH W SZKOLE

1. Zagrożenia zewnętrzne	4
1.1. Ewakuacja w trakcie lekcji i przerwy – zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu	4
1.2. Wtargnięcie napastnika (terrorysty) do szkoły	7
1.3. Podłożenie ładunku wybuchowego	8
1.4. Podłożenie podejrzanego pakunku	8
1.5. Wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły	9
2. Zagrożenia wewnętrzne	11
2.1. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia zachowań agresywnych w szkole	12
2.2. Procedura postępowania w przypadku posiadania przez ucznia przedmiotów niedozwolonych (niebezpiecznych na terenie szkoły)	14
2.3. Procedura postępowania na wypadek znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych	14
2.4. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia kradzieży lub wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych	17
2.5. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków pedofilii w szkole	18
2.6. Procedura postępowania na wypadek przypadków rozpowszechniania pornografii w szkole przez ucznia	18
2.7. Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia przypadków niepokojących zachowań seksualnych ucznia w szkole	19
2.8. Procedura postępowania w sytuacji wypadku ucznia w szkole	20
2.9. Procedura postępowania na wypadek popełnienia przez ucznia czynu karalnego	23
2.10. Procedura postępowania na wypadek ucznia będącego ofiarą czynu karalnego	23

Rozdział II

PROCEDURY REAGOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA W SZKOLE ZAGROŻEŃ BEZPIECZEŃSTWA CYFROWEGO

2.1. Cyberprzemoc	24
2.2. Naruszenia prywatności dotyczące nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły	25
2.3. Zagrożenia dla zdrowia dzieci w związku z nadmiernym korzystaniem z Internetu	26
2.4. Nawiązywanie niebezpiecznych kontaktów w Internecie - uwodzenie, zagrożenie pedofilią	27

Rozdział III

OSOBY I INSTYTUCJE WSPIERAJĄCE

3.1. Osoby wspierające na terenie szkoły w zakresie pomocy psychologiczno – pedagogicznej	29
3.2. Instytucje pomocowe	29
3.3. Anonimowa skrzynka na sygnały	29

Rozdział I

PROCEDURY REAGOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH ZAGROŻEŃ FIZYCZNYCH W SZKOLE

1. Zagrożenia zewnętrzne

Do najczęściej występujących zewnętrznych zagrożeń fizycznych należą: podejrzenie podłożenia ładunku wybuchowego, podejrzenie otrzymania podejrzonej przesyłki, włamanie do szkoły połączone z kradzieżą, agresywne zachowanie ucznia, wtargnięcie osoby posiadającej broń, wtargnięcie terrorysty do szkoły, zagrożenie wybuchem pożaru lub wybuch pożaru, zagrożenie wybuchem gazu lub wybuch gazu, zagrożenie niebezpiecznymi środkami chemicznymi lub biologicznymi, zagrożenie katastrofą budowlaną i zagrożenie siłą żywiołową.

W niemal każdym z powyższych przypadków dochodzi do ogłoszenia **alarmu i ewakuacji** uczniów oraz personelu szkoły.

1.1. Ewakuacja w trakcie lekcji i przerwy – zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu w szkole.

O ewakuacji decyduje dyrektor, który po otrzymaniu meldunku od nauczyciela lub innej osoby zgłaszającej zagrożenie oraz rozpoznaniu sytuacji podejmuje decyzję o zawiadomieniu służb (policja, straż pożarna) i ogłoszeniu alarmu. W sytuacji braku prądu, sygnał alarmowy może być ogłaszany za pomocą gwizdka lub dzwonka ręcznego z jednoczesnym komunikatem słownym podawanym przez osoby ogłaszające alarm. Jest to sygnał do natychmiastowego działania dla wszystkich pracowników szkoły oraz do bezwzględnego wykonywania poleceń nauczycieli przez uczniów.

W dużej liczbie przypadków wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa fizycznego niezbędne jest wezwanie odpowiednich służb drogą telefoniczną.

Procedura wezwania:

- 1) wybranie numeru odpowiedniej służby.

Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podanie następujących informacji:

- rodzaj stwierdzonego zagrożenia
- nazwę i adres szkoły
- imię i nazwisko oraz pełnioną funkcję

- telefon kontaktowy
 - zrealizowane dotąd działania w reakcji na zagrożenie
- 2) potwierdzenie przyjęcie zgłoszenia i zapisanie danych przyjmującego zgłoszenie.

O zagrożeniu należy bezzwłocznie poinformować odpowiednie służby:

- Policja 997
- Straż Pożarna 998
- Pogotowie Ratunkowe 999
- Europejski Telefon Alarmowy obowiązującym na terenie całej Unii Europejskiej 112
- Pogotowie Energetyczne 991
- Pogotowie Gazowe 992
- Pogotowie Ciepłownicze 993
- Pogotowie Wodno-Kanalizacyjne 994
- Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego 987
- Infolinia Policji (połączenie bezpłatne) 800 120 226.

Wszystkie działania od tej chwili mają prowadzić do jak najszybszej ewakuacji wszystkich osób znajdujących się na terenie szkoły.

Po rozpoznaniu zagrożenia i dokonaniu oceny sytuacji nauczyciel decyduje o możliwej i najkrótszej drodze ewakuacji z budynku. Uczniowie na polecenie nauczyciela ustawiają się w szeregu i w sposób zorganizowany kierują się do wskazanego wyjścia ewakuacyjnego. Należy się poruszać po prawej stronie korytarzy i klatek schodowych, wykonując polecenia osób funkcyjnych. Jeżeli alarm zostanie ogłoszony w czasie przerwy, uczniowie powinni skupić się wokół najbliższej stojącego nauczyciela. Nauczyciele i uczniowie, którzy mają lekcje na wyższych kondygnacjach, schodzą po stwierdzeniu, że uczniowie niższych kondygnacji opuścili już budynek i drogi ewakuacyjne są już wolne. Po opuszczeniu budynku uczniowie wraz z nauczycielem udają się na miejsce zbiórki. Jeżeli alarm jest ogłoszony w czasie przerwy to natychmiast udajemy się (jeżeli tylko nie zagraża to naszemu bezpieczeństwu) pod salę, gdzie mamy mieć zajęcia i stamtąd pod opieką nauczyciela postępujemy jak wyżej. Zbiórka na placu alarmowym służy sprawdzeniu obecności uczniów klas i ustalenia osób nieobecnych. Jest to bardzo istotne dla prowadzenia akcji ratunkowej przez wezwane służby ratownicze.

Zasady, które powinien pamiętać i przestrzegać każdy uczeń z chwilą ogłoszenia alarmu w szkole:

- 1) Słuchaj i wykonuj dokładnie polecenia nauczyciela.
- 2) Bądź opanowany, nie ulegaj panice.
- 3) Po przerwaniu zajęć udaj się na miejsce zbiórki wraz z klasą drogą wskazywaną przez nauczyciela.
- 4) Pomagaj osobom słabszym.
- 5) Bezwzględnie podporządkowuj się osobom funkcyjnym.
- 6) Nie lekceważ zagrożenia, nawet wówczas, gdy nie zagraża ci bezpośrednio.

W przypadku osób niepełnosprawnych bezpieczna ewakuacja powinna uwzględniać rodzaj oraz stopień niepełnosprawności, wiek wychowanków i ewentualne wykorzystanie na potrzeby ewakuacji pomocy ze strony innych osób (pracowników, uczniów).

Techniki ewakuacji osób z niepełnosprawnościami:

- 1) Wykorzystanie krzeselka lub wózka inwalidzkiego - ratownicy sadzają na nim osobę wymagającą pomocy, a następnie chwytają za nóżki oraz oparcie.
- 2) Chwyt strażacki - ratownik przekłada swoją rękę między nogami osoby ratowanej, zaciskając ją na nadgarstku zwisającej ręki ratowanego, kładzie go sobie na barkach.
chwyt kończynowy - jeden ratownik staje za głową ratowanego i chwytą go pod pachy, drugi ratownik jest odwrócony do ratowanego plecami i chwytą go pod kolana.
- 3) Chwyt na barana - ratowany znajduje się na plecach ratownika, który podtrzymuje go obydwoma rękami za uda.
- 4) Chwyt kołyskowy - klasyczny sposób przenoszenia małych dzieci.
- 5) Wykorzystanie koca lub innego podobnego rozmiarami materiału - koc owija się wokół rąk i głowy.
- 6) Ratowanie w ten sposób, by możliwe było ciągnięcie osoby po płaskiej równej powierzchni (szczególnie przydatne przy ewakuacji osób o dużej masie ciała, nieprzytomnych oraz zadymieniu gdzie nie ma możliwości przyjęcia postawy wyprostowanej).

1.2 . Wtargnięcie napastnika (terrorysty) do szkoły.

Poniższe rekomendacje odnoszą się do niezbędnej reakcji nauczyciela i dotyczą sytuacji wtargnięcia napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią, który strzela do osób znajdujących się na korytarzu i w salach lekcyjnych, tzw. aktywny strzelec.

1. Jeżeli nie miałeś szansy na ucieczkę, ukryj się, zamknij drzwi na klucz.
2. Wycisz i uspokój uczniów.
3. Zaopiekuj się uczniami ze SPE i uczniami, którzy potrzebują pomocy.
4. Każ bezwzględnie wyciszyć, wyłączyć telefony.
5. Poinformuj policję wysyłając informację tekstową - SMS o zaistniałej sytuacji.
6. Zasłoń okno, zgaś światło.
7. Stań poniżej linii okien, zejź ze światła drzwi.
8. Zejź z linii strzału, połóż się na podłodze.
9. Jeżeli padną strzały, nie krzycz.
10. Nie otwieraj nikomu drzwi.
11. Wykonuj bezwzględnie polecenia napastnika.
12. Na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste, np. telefon.
13. Poinformuj, że nie możesz wykonać jakiegoś polecenia.
14. Nie patrz terrorystom w oczy, unikaj kontaktu wzrokowego.
15. Nigdy nie odwracaj się plecami do napastnika.
16. Nie zwracaj na siebie uwagi.
17. Nie lekceważ napastnika i nie bądź agresywny.
18. Nie oszukuj terrorysty.
19. Uspokój uczniów, zawsze zwracaj się do nich po imieniu.
20. Poinformuj napastnika o uczniach ze schorzeniami.
21. Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów.
22. Zawsze korzystaj z dobrej woli terrorysty.

W przypadku działań antyterrorystycznych podjętych przez policję:

- a) Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów – możesz zostać uznany za terrorystę.
- b) Nie próbuj pomagać służbom ratowniczym, dyskutować z nimi.
- c) Połóż się na podłodze, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy.
- d) Słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniom.
- e) Nie trzyj oczu w przypadku użycia gazów łzawiących.

- f) Pytaj o pozwolenie zaopiekowania się swoimi uczniami.
- g) Odpowiadaj na pytania funkcjonariuszy.
- h) Bądź przygotowany na traktowanie ciebie jako potencjalnego terrorysty dopóki twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona.
- i) Po wydaniu polecenia wyjścia – opuść pomieszczenie jak najszybciej, oddal się we wskazanym kierunku.
- j) Nie zatrzymuj się dla zabrania rzeczy osobistych, zawsze istnieje ryzyko wybuchu lub pożaru.

1.3. Podłożenie ładunku wybuchowego.

- a) Prowadząc rozmowę z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego zapamiętaj jak największą ilość szczegółów.
- b) Zapisz natychmiast wszystkie uzyskane lub zapamiętane informacje.
- c) Poinformuj niezwłocznie o otrzymaniu zgłoszenia osobę odpowiedzialną w szkole za uruchomienie procedury.
- d) Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji.
- e) Nie używaj telefonu komórkowego.
- f) Sprawdź, jeżeli możesz, czy w klasie pozostały przedmioty, które nie należą do jej wyposażenia.
- g) Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb.
- h) W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi.
- i) Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu.

1.4. Podłożenie podejrzanego pakunku.

W przypadku podejrzenia jej otrzymania:

- a) Odizoluj miejsce znajdowania się podejrzanego pakunku.
- b) Nie dotykaj, nie otwieraj i nie przesuwaj podejrzanego pakunku.
- c) Okryj pakunek w przypadku stwierdzenia wydobywania się z niego innej substancji (tylko jeżeli czas na to pozwala).
- d) Poinformuj o stwierdzeniu pakunku osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury.

- e) Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji.
- f) Nie używaj telefonu komórkowego.
- g) Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb.
- h) W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi.
- i) Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu.

1.5. Wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły.

Sytuacja, gdy nastąpiło skażenie szkoły (szkoła otrzymuje informację o możliwym skażeniu substancją chemiczną/biologiczną - np. telefon o zamiarze ataku).

Należy wówczas:

- a) Zaalarmować wszystkich przebywających na terenie szkoły, a osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku szkoły przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru.
- b) Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby - policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego ataku.
- c) W budynku - szkole, zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne.
- d) W miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki - maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywania skóry.
- e) Przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń.
- f) Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku.
- g) Do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie wolno opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych.
- h) Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

Sytuacja, gdy szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie zostało wykryte natychmiast lub szybko po jego pojawieniu się.

Należy wówczas:

- a) Nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy.
- b) Aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem.
- c) Pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów.
- d) Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób.
- e) Powiadomić osobę odpowiedzialną za zarządzanie kryzysowe w szkole - dyrektora, osobę upoważnioną przez dyrektora.
- f) Zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie szkoły i ewakuować je w rejon ewakuacji, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru.
- g) Natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby - policja, straż pożarna, pogotowie ratunkowe kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia.
- h) Jeśli miał miejsce kontakt z substancją, należy: umyć dokładnie ręce wodą i mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją i włożyć do plastikowego worka.
- i) Po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, palić do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb.
- j) W obiekcie – budynku, do którego nastąpiła ewakuacja zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację.
- k) Sporządzić listę osób, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej. Listę przekazać policji.
- l) W miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki - maski pyłowe, gazę, wate, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywania skóry.
- m) Przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środków biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń.
- n) Powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku.
- o) Oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

Sytuacja, gdy szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie zostało wykryte późno, np. gdy pojawiły się objawy reakcji na substancję lub/i ogniska zachorowań.

Należy wtedy:

- a) Nie dotykać i nie wahać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy.
- b) Powiadomić osobę odpowiedzialną w szkole za zarządzanie kryzysowe - dyrektora, osobę upoważnioną przez dyrektora.
- c) Przykryć substancję np. kocem, aby zapobiec jej rozprzestrzenianiu się.
- d) Pozamykać okna oraz drzwi, nie dopuścić do przeciągów.
- e) Opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób.
- f) Ogłosić alarm i wszystkich uczniów, nauczycieli oraz pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie szkoły ewakuować do wnętrza szkoły.
- g) Natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby - policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe, kładąc szczególny nacisk na zawarcie w tym powiadomieniu informacji o charakterze potencjalnego zagrożenia.
- h) W szkole zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, a budynek szkoły wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizolować od bezpośredniego otoczenia przygotowując się do ewentualnej kwarantanny oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

2.Zagrożenia wewnętrzne.

- a) Nie należy bagatelizować żadnego sygnału świadczącego o fakcie zaistnienia zagrożenia. Należy przeciwdziałać temu zjawisku na możliwie wczesnym etapie jego powstawania.
- b) Należy dać możliwość uczniowi poinformowania nauczyciela lub pedagoga o zaistniałej sytuacji związanej z czynnością niebezpieczną, budując atmosferę zaufania.
- c) Należy wyciągać konsekwencje w stosunku do osób dopuszczających się czynów zabronionych. W ramach działań profilaktycznych podczas lekcji wychowawczych, przy współpracy z ekspertami i specjalistami, należy informować uczniów o skutkach i konsekwencjach związanych z zagrożeniami w szkole jak i poza nią.

- d) Należy tworzyć przyjazne środowisko pracy i nauki poprzez sprawiedliwe ocenianie, jasne, czytelne, sprawiedliwe normy, przyjazny nadzór nad uczniami, sprawną organizację życia szkolnego.
- e) Należy podejmować działania integrujące zespoły klasowe, poznawanie się uczniów, sprzyjające budowie pozytywnych relacji w klasie.
- f) Należy budować relacje na autorytecie nauczyciela: nauczyciel powinien jasno określić zasady pracy i wymagania wobec uczniów, prowadzić lekcje w sposób zrozumiały, szanować ucznia i udzielać mu wsparcia, sprawować kontrolę w klasie i interweniować w razie zachowania naruszającego normy.
- g) Należy diagnozować sytuacje w szkole w kontekście występowania zagrożeń wewnętrznych w placówce, przeciwdziałania i usuwania oraz monitorować postępy i efekty wprowadzonych działań.
- h) Niezbędna jest edukacja profilaktyczna jako forma merytorycznego wsparcia w zakresie rozwiązywania problemów kierowana do nauczycieli, osób współpracujących z uczniami i rodziców.
- i) Należy organizować rozmowy, pogadanki i dyskusje z rodzicami.

2.1. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia zachowań agresywnych w szkole.

1. Agresja fizyczna

- a) Obowiązkiem każdego pracownika szkoły, który zaobserwował atak agresji fizycznej lub został o nim poinformowany jest przerwanie tego zachowania.
- b) Pracownik szkoły powinien w sposób stanowczy i zdecydowany przekazać uczestnikom agresji, że nie wyraża zgody na takie zachowanie.
- c) Należy mówić dobitnie, głośno, stanowczo, używać krótkich komunikatów
- d) Należy powiadomić dyrektora szkoły, pedagoga szkolnego wychowawcę/ów oraz rodziców (opiekunów prawnych) agresora i ofiary.
- e) W przypadku zagrożenia życia (stan nieprzytomny) - dyrektor, wychowawca lub pedagog szkoły wzywa natychmiast karetkę pogotowia, nawet bez uzyskania zgody rodziców (opiekunów prawnych).
- f) Opiekę nad uczniem podczas udzielania pomocy medycznej, ale bez możliwości udzielenia zgody na operację, sprawuje osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły.
- g) Decyzję o dalszym leczeniu dziecka podejmują rodzice (opiekunowie prawni) poszkodowanego.

- h) Pedagog szkolny i wychowawcy klas przeprowadzają rozmowy z rodzicami (opiekunami prawnymi) obydwu stron oraz ze sprawcą i ofiarą. Z rozmów sporządzają notatkę.
- i) Pedagog szkolny powinien udzielić pomocy terapeutycznej ofierze przemocy, wskazać, jak należy rodzić sobie w kontaktach z innymi,
- j) W przypadku agresji fizycznej poczucia bezpieczeństwa i wsparcia wymagają również świadkowie ataku.
- k) Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami przemocy, wyjaśnić im pojęcie agresji, przypomnieć normy i zasady reagowania na przemoc, ustalić działania w podobnych przypadkach.
- l) W przypadku wszczynania kolejnych ataków przez agresora, z widocznymi skutkami pobicia - szkoła kieruje sprawę na Policję, od postępowania której zależą dalsze losy sprawcy przemocy.

2. Agresja słowna

- a) Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska.
- b) Należy powiadomić wychowawcę klasy i/lub dyrektora, pedagoga.
- c) Wychowawca (i/lub pedagog) przeprowadza rozmowę z uczniem mającą na celu wyjaśnienie okoliczności zdarzenia. Rozmowę z ofiarą i agresorem należy przeprowadzić osobno.
- d) Wychowawca (i/lub pedagog) przeprowadza rozmowę ze sprawcą i ofiarą w celu ustalenia okoliczności zdarzenia, ustala wraz ze sprawcą formę zadośćuczynienia.
- e) O zaistniałym zdarzeniu należy poinformować rodziców/opiekunów prawnych uczestników zdarzenia.
- f) Pedagog szkolny powinien udzielić pomocy terapeutycznej ofierze przemocy, wskazać, jak należy rodzić sobie w kontaktach z innymi.
- g) W przypadku agresji fizycznej poczucia bezpieczeństwa i wsparcia wymagają również świadkowie ataku. Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami przemocy, wyjaśnić im pojęcie agresji, przypomnieć normy i zasady reagowania na przemoc, ustalić działania w podobnych przypadkach.
- h) W poważnych przypadkach np. uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa ściganego na wniosek poszkodowanego powiadamiana jest policja.

2.2. Procedura postępowania w przypadku posiadania przez ucznia przedmiotów niedozwolonych (niebezpiecznych na terenie szkoły).

- a) Za przedmioty niedozwolone (niebezpieczne) uważa się scyzoryki, noże, szpikulce, lasery, gaz, straszaki broni palnej, żyłki, duże metalowe przedmioty oraz inne przedmioty zagrażające zdrowiu i życiu.
- b) Nauczyciel podejmuje działania zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa innym uczniom, np. odizolowanie ucznia oraz stanowczo prosi, wręcz żąda od ucznia o dobrowolne oddanie niebezpiecznego przedmiotu. Oddany przedmiot przekazuje wychowawcy.
- c) Nauczyciel informuje o zaistniałej sytuacji wychowawcę, pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły.
- d) Dyrektor szkoły w obecności wychowawcy i pedagoga szkolnego informuje ucznia o konsekwencjach czynu. Jeżeli uczeń nie oddał wcześniej nauczycielowi zabronionego lub niebezpiecznego przedmiotu prosi po raz kolejny o oddanie. Oddany przedmiot pozostaje u dyrektora do czasu przybycia rodziców.
- e) Wychowawca lub dyrektor szkoły wzywa rodziców/ prawnych opiekunów dziecka do szkoły i powiadamia o konsekwencje prawnych, społecznych i psychologicznych czynu, informuje o konsekwencjach czynu dziecka przewidzianych w statucie szkoły. Niedozwolony przedmiot jest zwracany rodzicom/opiekunom prawnym dziecka.
- f) W przypadku, gdy uczeń nie oddaje niebezpiecznego przedmiotu i stwarza ryzyko użycia go lub w dalszym ciągu zagraża życiu i zdrowiu swojemu oraz innych, dyrektor zawiadamia policję.

2.3. Procedura postępowania na wypadek znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych.

W przypadku znalezienia podejrzanej substancji odurzającej na terenie szkoły, należy:

- a) Zachować szczególne środki ostrożności.
- b) Zabezpieczyć substancję przed dostępem do niej uczniów oraz ew. jej zniszczeniem.
- c) Powiadomić dyrektora szkoły, który powiadamia Policję.
- d) Ustalić (jeżeli to możliwe), do kogo znaleziona substancja należy.
- e) Przekazać Policji zabezpieczoną substancję oraz informację o zaistniałej sytuacji.
- f) Opracować i prowadzić projekty edukacyjne dot. w/w problematyki.

W przypadku podejrzenia ucznia o posiadanie środków odurzających należy:

- a) Odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie.
- b) Powiadomić wychowawcę ucznia i pedagoga szkolnego.
- c) Powiadomić dyrektora szkoły, dyrektor powiadamia Policję.
- d) Zażądać od ucznia w obecności innej osoby/pedagoga przekazania posiadanej substancji.
- e) Zażądać od ucznia pokazania zawartości plecaka oraz zawartości kieszeni.
- f) Powiadomić rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
- g) Poinformować rodziców o obowiązujących procedurach w szkole/placówce.
- h) Przeprowadzić z uczniem w obecności rodziców / opiekunów prawnych dziecka. rozmowę o złamaniu obowiązującego prawa szkolnego.
- i) Podjąć wraz z rodzicami działania profilaktyczne w zakresie posiadania i rozprowadzania środków odurzających.

W przypadku rozpoznania stanu odurzenia ucznia alkoholem:

- a) Powiadomić wychowawcę klasy ucznia.
- b) Odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie.
- c) Powiadomić pedagoga szkolnego.
- d) Przekazać ucznia pod opiekę pielęgniarki/pedagoga szkolnego.
- e) Powiadomić dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji.
- f) Powiadomić rodziców ucznia z prośbą o przybycie do szkoły/placówki.
- g) Poinformować rodziców o obowiązującej w szkole procedurze postępowania na wypadek znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych.
- h) Przeprowadzić rozmowę z rodzicami wskazując argumenty dla zagrożenia zdrowia, wskazać działania, instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji.
- i) Powiadomić właściwe instytucje zajmujące się zdrowiem ucznia.

W przypadku rozpoznania stanu odurzenia ucznia narkotykami:

- a) Przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy.
- b) Poinformować pielęgniarkę/pedagoga szkolnego.
- c) W momencie rozpoznania odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie.
- d) Przekazać ucznia pod opiekę pielęgniarki/pedagoga szkolnego.
- e) Poinformować dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji.

- f) Wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia przekazać rodzicom, informację o obowiązującej procedurze postępowania.
- g) Przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem.
- h) Zobowiązać rodziców do pomocy dziecku w odstąpieniu odurzania się, wskazać działania, instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji.
- i) Opracować działania profilaktyczne lub wychowawcze pracy z dzieckiem.
- j) Powiadomić właściwe instytucje zajmujące się zdrowiem ucznia.

W przypadku rozpoznania stanu odurzenia ucznia „dopalaczami”:

- a) Przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy.
- b) W momencie rozpoznania odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie.
- c) Poinformować pedagoga szkolnego.
- d) Przekazać ucznia pod opiekę pielęgniarki/pedagoga szkolnego.
- e) Poinformować dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji.
- f) Wezwać karetkę pogotowia ratunkowego.
- g) Wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
- h) Przekazać rodzicom informację o obowiązującej procedurze postępowania.
- i) Przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności lub indywidualnie w celu wyciszenia emocji.
- j) Udzielić pomocy i zobowiązać rodziców do pomocy dziecku w odstąpieniu od odurzania się.

W przypadku ucznia palącego papierosy, e-papierosy:

- a) Zgłosić wychowawcy klasy ucznia palącego.
- b) Wychowawca powiadamia rodziców ucznia o zdarzeniu.
- c) Wychowawca lub pedagog szkolny przeprowadza rozmowę dyscyplinującą i profilaktyczną z uczniem informując go o konsekwencjach zdrowotnych i prawnych palenia tytoniu przez nieletnich oraz zobowiązuje ucznia do podpisania oświadczenia o zaniechaniu palenia tytoniu.
- d) W razie powtarzających się przypadków palenia tytoniu przez ucznia wychowawca klasy zobowiązuje go do przygotowania godziny wychowawczej nt. szkodliwości palenia tytoniu .

- e) W przypadku niezaprzestania palenia tytoniu przez ucznia wychowawca klasy w porozumieniu z pedagogiem szkolnym organizuje spotkanie z rodzicami ucznia oraz nakłada na ucznia stosowne kary.

W przypadku odmowy współpracy przez rodziców:

- a) Szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny lub Policję.
- b) Powiadomione instytucje wdrażają obowiązujące procedury postępowania.
- c) Szkoła współpracuje z instytucjami w zakresie pomocy i wsparcia ucznia.
- d) Szkoła udziela informacji i przekazuje dotychczasowe sposoby postępowania z uczniem.
- e) Szkoła monitoruje ucznia do czasu osiągnięcia przez niego pełnoletności.

2.4. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia kradzieży, wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych.

- a) Działania mające na celu powstrzymanie i niwelowanie tego zjawiska winny zostać podjęte bezzwłocznie.
- b) Osoba, która wykryła kradzież, winna bezzwłocznie powiadomić dyrektora szkoły.
- c) Należy przekazać sprawcę czynu (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) pod opiekę pedagoga szkolnego lub dyrektora szkoły.
- d) Należy zabezpieczyć dowody przestępstwa tj. przedmiotów pochodzących z kradzieży lub wymuszenia i przekazanie ich Policji.
- e) Należy zażądać, aby uczeń przekazał skradzioną rzecz, pokazał zawartość torby szkolnej, kieszeni oraz przekazał inne przedmioty budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną rzeczą – w obecności innej osoby, np. wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego, dyrektora lub innego pracownika szkoły (należy pamiętać, że pracownik szkoły nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczek ucznia, może to zrobić tylko Policja).
- f) We współpracy z pedagogiem szkolnym należy ustalić okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
- g) Dyrektor szkoły wzywa rodziców (opiekunów prawnych) sprawcy i przeprowadza rozmowę z uczniem w ich obecności. Należy sporządzić notatkę z tej rozmowy podpisaną przez rodziców.
- h) Należy powiadomić Policję.
- i) Sprawca winien dokonać zadośćuczynienia poszkodowanemu w kradzieży

2.5. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków pedofilii w szkole.

- a) W pierwszym kroku po stwierdzeniu zagrożenia należy powiadomić dyrektora oraz pedagoga szkolnego.
- b) W przypadku potwierdzenia informacji o pojawianiu się osób obcych, zaczepiających uczniów, należy bezzwłocznie powiadomić najbliższą placówkę Policji.
- c) Następnie dyrektor szkoły winien przekazać pracownikom szkoły informację o stwierdzonym zagrożeniu.
- d) Wychowawcy klas oraz pedagog szkolny winni podjąć działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania potencjalnego zagrożenia oraz wskazania możliwych form przekazania informacji o osobach, które mogą stwarzać zagrożenie.
- e) W przypadku stwierdzenia, że uczeń był molestowany, bezzwłocznie powinni zostać powiadomieni rodzice/prawni opiekunowie ucznia oraz policja w celu przeprowadzenia czynności sprawdzających, które umożliwią ustalenie sprawcy molestowania.
- f) Wychowawca lub pedagog szkolny przeprowadza indywidualną rozmowę z uczniem (w obecności rodziców ustala przyczyny i okoliczności zdarzenia).
- g) Wychowawca lub pedagog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.
- h) Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ustali działania z udziałem psychologa dziecięcego lub pedagoga w celu zapewnienia opieki na uczennicą/uczniem.

2.6. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków rozpowszechniania pornografii w szkole przez ucznia.

- a) W przypadku powzięcia przez nauczyciela/rodzica lub inną osobę informacji o rozpowszechnianiu przez ucznia pornografii w Internecie, w szkole należy bezzwłocznie powiadomić dyrektora szkoły o zaistniałym zdarzeniu.
- b) W przypadku, gdy uczeń przekazuje informację o osobach, które pokazywały materiały pornograficzne, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez sprawców zdarzenia.
- c) Dyrektor szkoły winien przekazać informację o stwierdzonym zagrożeniu pracownikom szkoły.

- d) Wychowawca klasy i pedagog szkolny winien podjąć działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania zagrożeń, jakie niesie za sobą upublicznianie materiałów o charakterze pornograficznym oraz wskazania możliwych konsekwencji tego typu działań.
- e) Dyrektor winien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia, który rozpowszechniał materiały pornograficzne.
- f) Wychowawca lub pedagog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.

2.7. Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia przypadków niepokojących zachowań seksualnych ucznia w szkole.

- a) Nauczyciel lub inny pracownik szkoły pracownik powinien powiadomić wychowawcę klasy i/lub pedagoga szkolnego o przypadkach niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole.
- b) Jeżeli jest ich świadkiem, żąda od ucznia zaprzestania czynności i podejmuje z nim rozmowę wychowawczą.
- c) W przypadku, gdy uczeń przekazuje nauczycielowi informację o niepokojących zachowaniach seksualnych, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez uczniów, którzy brali czynny udział w tego typu zachowaniach.
- d) Wychowawca lub/i pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem oraz informuje o zaistniałym zdarzeniu rodziców ucznia.
- e) Jeżeli przeprowadzenie rozmowy z uczniem nie jest wystarczające dla zmiany jego zachowań, wychowawca lub pedagog szkolny przekazuje rodzicom informację o zachowaniu ich dziecka, zobowiązując ich jednocześnie do szczególnego nadzoru nad nim.
- f) Wychowawca może wezwać rodziców/opiekunów prawnych ucznia do szkoły i przeprowadzić rozmowę z uczniem w ich obecności oraz ustalić z nimi dalsze wspólne postępowanie z dzieckiem.
- g) W sytuacji kiedy rodzice odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie do pojawienia się w szkole, gdy szkoła wykorzysta dostępne jej metody oddziaływań wychowawczych i nie przynoszą one spodziewanych efektów, a zachowanie ucznia

wskazuje na znaczny stopień demoralizacji (np. uprawianie nierządu), dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich lub Policję – Wydział ds. Nieletnich.

2.8. Procedura postępowania w sytuacji wypadku ucznia w szkole.

- a) Pracownik szkoły, który powziął wiadomość o wypadku ucznia niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, w szczególności sprowadzając fachową pomoc medyczną, a w miarę możliwości udzielając poszkodowanemu pierwszej pomocy.
- b) Udzielenie pierwszej pomocy w wypadkach jest prawnym obowiązkiem każdego pracownika szkoły.
- c) Jej nieudzielenie, szczególnie w odniesieniu do osoby odpowiedzialnej za bezpieczeństwo ucznia, skutkuje sankcją karną.
- d) W sytuacji wypadku ucznia, nauczyciel przerywa lekcję, wyprowadzając uczniów z miejsca zagrożenia, jeżeli miejsce, w którym są lub będą prowadzone zajęcia może stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa uczniów.
- e) Pracownik zobowiązany jest do niezwłocznego powiadomienia dyrektora szkoły o sytuacji.
- f) O każdym wypadku zawiadamia się niezwłocznie: rodziców (opiekunów) poszkodowanego, pracownika szkoły odpowiedzialnego za bezpieczeństwo i higienę pracy, społecznego inspektora pracy, organ prowadzący szkołę lub placówkę oraz radę rodziców. O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym zawiadamia się niezwłocznie prokuratora i kuratora oświaty. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, zawiadamia się niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego.
- g) Zawiadomień dokonuje dyrektor lub upoważniony przez niego pracownik szkoły. Fakt ten powiadamiający dokumentuje wpisem w dzienniku zajęć podając datę i godzinę powiadomienia rodziców / opiekunów prawnych ucznia o wypadku.
- h) Przy lekkich przypadkach (brak wyraźnych obrażeń – np. widoczne tylko lekkie zaczerwienienie, zadrapanie, lekkie skaleczenie), po udzieleniu pierwszej pomocy poszkodowanemu uczniowi, powiadamiający o zdarzeniu ustala z nim: potrzebę wezwania pogotowia ratunkowego lub potrzebę wcześniejszego przyjścia rodzica i godzinę odbioru dziecka ze szkoły w dniu zdarzenia. Informację o powyższych ustaleniach powiadamiający zamieszcza również w dzienniku zajęć.

- i) W każdym trudniejszym przypadku (widoczne obrażenia, urazy, niepokojące objawy) dyrektor lub upoważniona osoba wzywa pogotowie ratunkowe.
- j) W przypadku stwierdzenia przez lekarza potrzeby pobytu ucznia w szpitalu, należy zapewnić uczniowi opiekę w drodze do szpitala.
- k) Jeżeli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń, miejsce wypadku pozostawia się nienaruszone. Dyrektor zabezpiecza je do czasu dokonania oględzin lub wykonania szkicu przez zespół powypadkowy.
- l) Jeżeli wypadek zdarzył się w czasie wyjścia, imprezy organizowanej poza terenem szkoły, wszystkie stosowne decyzje podejmuje opiekun grupy/kierownik wycieczki i odpowiada za nie.
- m) Do czasu rozpoczęcia pracy przez zespół powypadkowy dyrektor zabezpiecza miejsce wypadku w sposób wykluczający dopuszczenie osób niepowołanych. Jeżeli czynności związanych z zabezpieczeniem miejsca wypadku nie może wykonać dyrektor, wykonuje je upoważniony przez dyrektora pracownik szkoły.
- n) Dyrektor szkoły powołuje zespół powypadkowy. W jego skład wchodzi pracownik odpowiedzialny za bezpieczeństwo i higienę pracy. Jeżeli w składzie zespołu nie może uczestniczyć pracownik służby BHP, w skład zespołu wchodzi dyrektor szkoły. W składzie zespołu może uczestniczyć przedstawiciel organu prowadzącego, kuratora oświaty lub rady rodziców. Przewodniczącym zespołu jest pracownik odpowiedzialny za BHP w szkole, a jeżeli nie ma go w składzie zespołu – przewodniczącym zespołu spośród pracowników szkoły wyznacza dyrektor.
- o) Zespół powypadkowy przeprowadza postępowanie powypadkowe i sporządza dokumentację powypadkową, rozmawia z uczniem (w obecności rodzica lub wychowawcy/pedagoga szkolnego) i sporządza protokół, rozmawia ze świadkami wypadku. Jeżeli świadkami są uczniowie - przesłuchanie odbywa się w obecności wychowawcy lub pedagoga szkolnego, a protokół przesłuchania odczytuje się w obecności ucznia - świadka i jego rodziców, sporządza szkic lub fotografię miejsca wypadku, uzyskuje pisemne oświadczenie nauczyciela, pod opieką którego uczeń przebywał w czasie, gdy zdarzył się wypadek, uzyskuje opinię lekarską z opisem doznanych obrażeń i określeniem rodzaju wypadku, sporządza protokół powypadkowy nie później niż w ciągu 14 dni od daty uzyskania zawiadomienia o wypadku – protokół powypadkowy podpisują członkowie

zespołu oraz dyrektor szkoły. Przekroczenie 14 dniowego terminu może nastąpić w przypadku, gdy wystąpią uzasadnione przeszkody lub trudności uniemożliwiające sporządzenie protokołu w wyznaczonym terminie. W sprawach spornych rozstrzygające jest stanowisko przewodniczącego zespołu. Protokół powypadkowy podpisują członkowie zespołu oraz dyrektor szkoły. Jeżeli do treści protokołu powypadkowego nie zostały zgłoszone zastrzeżenia przez rodziców ucznia poszkodowanego postępowanie powypadkowe uznaje się za zakończone.

- p) Protokół powypadkowy sporządza się w trzech egzemplarzach dla: poszkodowanego, szkoły, która przechowuje go w dokumentacji powypadkowej wypadku ucznia oraz dla organu prowadzącego lub kuratora oświaty (na żądanie). Z treścią protokołu powypadkowego i innymi materiałami postępowania powypadkowego zaznajamia się rodziców (opiekunów) poszkodowanego małoletniego. Jeżeli poszkodowany pełnoletni zmarł lub nie pozwala mu na to stan zdrowia, z materiałami postępowania powypadkowego zaznajamia się jego rodziców (opiekunów). Protokół powypadkowy doręcza się osobom uprawnionym do zaznajomienia się z materiałami postępowania powypadkowego.
- q) W ciągu 7 dni od dnia doręczenia protokołu powypadkowego osoby, którym doręczono protokół, mogą złożyć zastrzeżenia do ustaleń protokołu (są o tym informowani przy odbieraniu protokołu). Zastrzeżenia składa się przewodniczącemu zespołu: ustnie i wtedy przewodniczący wpisuje je do protokołu lub na piśmie. Zastrzeżenia mogą dotyczyć w szczególności: niewykorzystania wszystkich środków dowodowych niezbędnych dla ustalenia stanu faktycznego, sprzeczności istotnych ustaleń protokołu z zebrany materiał dowodowy. Zastrzeżenia rozpatruje organ prowadzący szkołę. Po rozpatrzeniu zastrzeżeń organ prowadzący szkołę może: zlecić dotychczasowemu zespołowi wyjaśnienie ustaleń protokołu lub przeprowadzenie określonych czynności dowodowych, powołać nowy zespół celem ponownego przeprowadzenia postępowania powypadkowego.
- r) Dyrektor szkoły prowadzi rejestr wypadków. Dyrektor wskazuje prawidłowe zachowania i odstępstwa od niniejszej procedury, informuje o wnioskach i podjętych działaniach profilaktycznych zmierzających do zapobiegania analogicznym wypadkom.

2.9. Procedura postępowania na wypadek popełnienia przez ucznia czynu karalnego.

- a) Osoba będąca świadkiem/dostrzegła zagrożenie zobowiązania jest do powiadomienia dyrektora szkoły.
- b) Dyrektor szkoły odpowiada za ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
- c) W przypadku, gdy sprawca jest znany i przebywa na terenie szkoły, wyznaczone przez niego osoby winny zatrzymać i przekazać go dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę.
- d) Dyrektor szkoły winien powiadomić rodziców ucznia o zaistniałym przypadku.
- e) Dyrektor szkoły jest zobowiązany do niezwłocznego powiadomienia Policji w przypadku, gdy sprawa jest poważna (np. rozbój, uszkodzenie ciała, itp.).
- f) W przypadku, gdy nieletni sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość jest nieznana. Do jego obowiązków należy także zabezpieczenie ewentualnych dowodów lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich Policji.

2.10. Procedura postępowania na wypadek ucznia będącego ofiarą czynu karalnego.

- a) Osoba będąca świadkiem, która dostrzegła zagrożenie, winna udzielić ofierze czynu karalnego pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnić jej udzielenie poprzez wezwanie lekarza, w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń.
- b) Następnie świadek powinien powiadomić o sytuacji dyrektora szkoły.
- c) Dyrektor szkoły niezwłocznie powiadamia rodziców ucznia - ofiary czynu karalnego.
- d) Następnie dyrektor szkoły wzywa Policję, szczególnie w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.
- e) W dalszej kolejności ofiara czynu karalnego powinna otrzymać pomoc, wsparcie.

Rozdział II

PROCEDURY REAGOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA W SZKOLE ZAGROZEŃ BEZPIECZEŃSTWA CYFROWEGO

2.1. Cyberprzemoc

- a) Za cyberprzemoc uważa się wszelkie formy przemocy z użyciem mediów elektronicznych, głównie Internetu i telefonów komórkowych.
- b) Ujawnienie przypadku cyberprzemocy wymaga podjęcia w szkole konkretnych działań interwencyjnych. Wszystkie przypadki przemocy, a więc także przemocy z wykorzystaniem mediów elektronicznych, zostaną właściwie zbadane, zarejestrowane i udokumentowane.
- c) Każda osoba, która podejrzewa lub ma pewność o zaistnieniu cyberprzemocy ma obowiązek zgłosić ten fakt wychowawcy klasy, pedagogowi, ewentualnie innemu nauczycielowi, który ma obowiązek zgłosić sprawę pedagogowi. Jeśli wiedzę o zajściu posiada nauczyciel niebędący wychowawcą, powinien przekazać informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora.
- d) Pedagog szkolny z wychowawcą analizują zdarzenie i planują dalsze postępowanie:
 - ✓ - ustalenie okoliczności zdarzenia, jego przyczyn i skutków,
 - ✓ - ustalenie sprawcy (jeżeli jest on nieznany),
 - ✓ - przeprowadzenie rozmów z ofiarą, sprawcą i świadkami,
 - ✓ - zabezpieczenie dowodów (w miarę możliwości).
- e) Rozmowy z ofiarą, sprawcą i świadkami prowadzone są z zapewnieniem poczucia bezpieczeństwa wszystkim uczestnikom zdarzenia. Mają one na celu wyjaśnienie przyczyn i skutków zaistniałej sytuacji, a w przypadku sprawcy cyberprzemocy także uświadomienie odpowiedzialności prawnej za popełnione czyny.
- f) O sytuacji stosowania cyberprzemocy powiadamiani są rodzice uczniów, zarówno ofiary, jak i sprawcy.
- g) Rodzice ofiary cyberprzemocy podejmują decyzję o zgłoszeniu sprawy na Policję lub do Sądu Rodzinnego.
- h) W przypadku, gdy rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy ze szkołą, a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania, placówka powiadamia Sąd Rodzinny.

- i) W przypadku, kiedy nieznany jest sprawca cyberprzemocy, szkoła w porozumieniu z rodzicami ofiary, zgłasza sprawę na Policję.
- j) Z przeprowadzonych działań, w tym z rozmów z ofiarą, sprawcą, świadkami i rodzicami uczniów, sporządza się notatkę służbową. Dokument powinien zawierać datę i miejsce rozmowy, personalia osób biorących w niej udział i opis ustalonego przebiegu wydarzeń. Jeśli rozmowa przebiegała w obecności świadka (np. wychowawcy), powinien on podpisać notatkę po jej sporządzeniu. Jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je również włączyć do dokumentacji pedagogicznej (wydruki, opis itp.).
- k) W sytuacjach wystąpienia cyberprzemocy nieobjętych niniejszą procedurą, decyzję o podjęciu stosownych działań podejmuje dyrektor szkoły.

2.2. Naruszenia prywatności dotyczące nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły.

- a) Gdy sprawcą incydentu jest uczeń szkoły, należy wobec niego – w porozumieniu z rodzicami – podjąć działania wychowawcze, zmierzające do uświadomienia nieodpowiedniego i nielegalnego charakteru czynów, jakich dokonał.
- b) Jednym z elementów takich działań powinny być przeprosiny złożone osobie poszkodowanej.
- c) Celem takich działań winno być nie tylko nabycie odpowiedniej wiedzy przez ucznia na temat wagi poszanowania prywatności w codziennym życiu, ale trwała zmiana jego postawy na akceptującą szacunek dla wizerunku i prywatności.
- d) Działania takie szkoła winna podjąć niezależnie od powiadomienia Policji/ sądu rodzinnego.
- e) Dyrektor szkoły podejmuje decyzje w sprawie powiadomienia o incydencie Policji, biorąc pod uwagę wiek sprawcy, jego dotychczasowe zachowanie, postawę po odkryciu incydentu oraz opinie wychowawcy i pedagoga.
- f) Przed podjęciem decyzji o zgłoszeniu incydentu na Policję należy rozważyć, czy istnieją dowody, iż uczeń – sprawca zmierzał do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej.
- g) Ofiary incydentów należy otoczyć – w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi - opieką pedagogiczno-psychologiczną i powiadomić o działaniach podjętych w celu usunięcia skutków działania sprawcy (np. usunięcie z Internetu

intymnych zdjęć ofiary, zablokowanie dostępu do konta w portalu społecznościowym).

- h) Jeśli kradzież tożsamości, bądź naruszenie dobrego wizerunku ofiary jest znane tylko jej i rodzicom, szkoła winna zapewnić poufność działań, tak aby informacje narażające ofiarę na naruszenie wizerunku nie były rozpowszechniane.
- i) Gdy kradzież tożsamości, bądź naruszenie dobrego wizerunku ofiary jest znane szerszemu gronu uczniów szkoły, należy podjąć wobec nich działania wychowawcze, zwracające uwagę na negatywną ocenę naruszania wizerunku ucznia – koleżanki lub kolegi oraz ryzyko penalizacji.
- j) Gdy naruszenie prywatności, czy wyłudzenie lub kradzież tożsamości skutkują wyrządzeniem ofierze szkody majątkowej lub osobistej, rodzice dzieci winni o nim powiadomić Policję.
- k) W przypadku konieczności podejmowania dalszych działań pomocowych wobec ofiary, można skierować ucznia, za zgodą i we współpracy z rodzicami, do placówki specjalistycznej, np. terapeutycznej.

2.3. Zagrożenia dla zdrowia dzieci w związku z nadmiernym korzystaniem z Internetu.

- a) Przyjąć zgłoszenie i ustalić okoliczności zdarzenia. Infoholizm stwierdza najczęściej rodzic lub opiekun prawny dziecka. Nauczyciele także powinni zainteresować się przypadkami dzieci nieangażujących się w życie klasy, a poświęcającymi wolne chwile na kontakt online lub przychodzącymi do szkoły po nieprzespanej nocy. Rzadziej zgłoszeń można się spodziewać od rówieśników ucznia nadmiernie korzystającego z sieci.
- b) Przyjęcie zgłoszenia od rodziców, wychowawcy, rówieśników i ustalenie okoliczności zdarzenia.
- c) Ustalenie skutków zdrowotnych i psychicznych, jakie nadmierne korzystanie z zasobów Internetu wywołało u dziecka (np. gorsze oceny w nauce, niedosypianie, niedojadanie, rezygnacja z dawnych zainteresowań, załamanie się relacji z rodziną czy rówieśnikami).
- d) Wybór odpowiedniej ścieżki rozwiązywania problemu - z udziałem specjalistów (lekarzy, terapeutów) lub bez – wyłącznie w szkole. W początkowej fazie popadania w uzależnienie do Internetu należy koncentrować się na wsparciu udzielonym w rodzinie i w szkole (pedagog szkolny, wychowawca).

- e) Uczeń, której problem dotyczy, powinien zostać otoczony zindywidualizowaną opieką przez pedagoga szkolnego.
- f) Pierwszym etapem pomocy jest rozmowa (rozmowy) ze specjalistą, która pozwoli zdiagnozować poziom zagrożenia, określić przyczyny popadnięcia w nałóg (np. sytuacja domowa, brak sukcesów edukacyjnych w szkole, izolacja w środowisku rówieśniczym) i ukazać specyfikę przypadku.
- g) Każde dziecko, u którego podejrzewa się nałóg korzystania z Internetu powinno zostać profesjonalnie zdiagnozowane przez pedagoga szkolnego. Warto w tym zakresie skorzystać z pomocy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.
- h) Dziecku w trakcie wsparcia należy zapewnić komfort psychiczny - o jego sytuacji i specyfice uwarunkowań osobistych muszą zostać powiadomieni wszyscy uczący go i oceniający nauczyciele.
- i) O ile nie wiedzą o problemie swojego dziecka, niezbędne jest powiadomienie rodziców lub opiekunów prawnych dziecka i omówienie z nimi wspólnych rozwiązań.
- j) W przypadku zdiagnozowania przez pedagoga szkolnego zaawansowanego uzależnienia od korzystania z zasobów Internetu uczeń powinien zostać skierowany przez szkołę, w bliskiej współpracy z rodzicami, do placówki specjalistycznej oferującej program terapeutyczny z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom.

2.4. Nawiązywanie niebezpiecznych kontaktów w Internecie - uwodzenie, zagrożenie pedofilią.

- a) Przyjąć zgłoszenie i ustalić okoliczności zdarzenia. Osobami najczęściej zgłaszającymi problem są rodzice/opiekunowie prawni dziecka lub osoby zajmujące się „poszukiwaniem pedofili”.
- b) Zidentyfikować i zabezpieczyć w szkole, w formie elektronicznej dowody działania dorosłego sprawcy uwiedzenia (zapisy rozmów w komunikatorach, na portalach społecznościowych; zrzuty ekranowe, zdjęcia, wiadomości e-mail).
- c) Jednocześnie – bezzwłocznie - należy dokonać zawiadomienia na Policji o wystąpieniu zdarzenia.
- d) Ze względu na bezpieczeństwo nie należy podejmować samodzielnych działań w celu dotarcia do sprawcy, lecz udzielać wszelkiego możliwego wsparcia organom ścigania, m.in. zabezpieczyć i przekazać zebrane dowody.

- e) Nie należy podejmować aktywności zmierzających bezpośrednio do kontaktu ze sprawcą.
- f) Zadaniem szkoły jest zebranie dowodów i opieka nad ofiarą i ew. świadkami.
- g) Zapewnić ofierze opiekę psychologiczną i poczucie bezpieczeństwa we współpracy z rodzicami/opiekunami prawnymi.
- h) Podobne wsparcie winno być udzielone w przypadku zaobserwowania antyzdrowotnych i zagrażających życiu zachowań uczniów (samookaleczenia, zażywanie substancji psychoaktywnych), bowiem zachowania te mogą być inicjowane i wzmacniane poprzez kontakty w Internecie. O możliwym związku takich zachowań dzieci z inspiracją w Internecie należy powiadomić rodziców.
- i) W trakcie rozmowy z dzieckiem prowadzonej w warunkach komfortu psychicznego przez wychowawcę/ pedagoga/osobę ze szkoły, do której dziecko ma szczególne zaufanie, należy uzyskać wszelkie możliwe informacje o sprawcy i przekazać je Policji.
- j) Należy upewnić się, że kontakt ofiary ze sprawcą został przerwany, a dziecko odzyskało poczucie bezpieczeństwa. Towarzyszyć temu powinna analiza sytuacji domowej (rodzinnej) dziecka, w której tkwić może źródło poszukiwania kontaktów w Internecie.
- k) Dziecku należy udzielić profesjonalnej opieki terapeutycznej i/lub lekarskiej. Wszelkie działania szkoły wobec dziecka winny być uzgadniane z rodzicami/opiekunami prawnymi i inicjowane za ich zgodą.
- l) Jeżeli zgłaszającym zagrożenie był rówieśnik ofiary, należy również objąć go opieką psychologiczną, pozytywnie wzmacniając jego reakcję na zdarzenie.
- m) W przypadku uwiedzenia dziecka do lat 15 – obowiązkiem szkoły jest powiadomienie Policji lub sądu rodzinnego.
- n) W przypadkach uwiedzenia nieletnich przez osoby dorosłe rekomenduje się – w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi – skierowanie ofiary na terapię do placówki specjalistycznej opieki psychologicznej.

Rozdział III

OSOBY I INSTYTUCJE WSPIERAJĄCE

3.1. Osoby wspierające na terenie szkoły w zakresie pomocy psychologiczno – pedagogicznej:

1. dyrektor szkoły: mgr Sylwia Dworecka
2. specjaliści:
 - a) logopeda: mgr Justyna Roślička
 - b) pedagog: mgr Joanna Krawczyk
3. wychowawcy
4. nauczyciele

Kontakt: (+48) 95-762-42-11 goszczanowo@vp.pl

3.2 .Instytucje pomocowe:

- a) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Drezdenku, tel. 95 76 20 982,
95 76 23 640
- b) Ośrodek Pomocy Społecznej w Drezdenku, tel. / fax. 95 762 16 51
- c) Ośrodek Pomocy Społecznej w Santoku, tel./ fax. 95 728 75 27
- d) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Drezdenku,
tel. 95 762 16 51
- e) Lekarze rodzinni
- f) Policja w Drezdenku, tel. 95 762 29 00 i dzielnicowy:
sierż. szt. Łukasz Mitura (Rejon 9), tel. 519 534 465, 095 76 229 00
drezdenko.gmina1@go.policja.gov.pl

3.3. Anonimowa skrzynka na sygnały:

Anonimowa skrzynka na sygnały umieszczona jest w holu szkoły.

O wszelkich niepokojących sygnałach z zakresu bezpieczeństwa w szkole można informować dyrektora szkoły, pedagoga szkolnego, wychowawców, nauczycieli osobiście, telefonicznie lub poprzez dziennik elektroniczny Librus.